

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังทดลอง (The Pretest Posttest control-group design) วัดอุปประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ของนักศึกษา ก่อนและหลังการสอนโดยใช้กรณีศึกษาในการสอนคลินิก และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยใช้กรณีศึกษาในการสอนทางคลินิกกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ รูปแบบการทดลองมีดังนี้

Mr	O ₁	X	O ₂	กลุ่มทดลอง
	O ₃	(X)	O ₄	กลุ่มควบคุม

Mr หมายถึง การคัดเลือกตัวอย่างกระทำด้วยการจับคู่ (Matching) ตาม GPA และแบ่งกลุ่มตัวอย่างกระทำด้วยการสุ่มตัวอย่าง

X หมายถึง การทดลองสอนโดยใช้กรณีศึกษาในการสอนทางคลินิกวิชาการพยาบาลสุติศาสตร์

(X) หมายถึง การสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติโดยใช้วีดิทัศน์ในเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาสุติศาสตร์

O หมายถึง การวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาล

O₁ หมายถึง การวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง ก่อนได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษา

O₃ หมายถึง การวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มควบคุม ก่อนได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

O₂ หมายถึง การวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติ การพยาบาลสูติศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง หลังได้รับการสอนโดยใช้ กรณีศึกษา

O₄ หมายถึง การวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติ การพยาบาลสูติศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มควบคุม หลังได้รับการสอนโดยวิธี สอนแบบปกติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือนักศึกษาพยาบาลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ สังกัดกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยกำลังศึกษาภาค ปฏิบัติวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ภาคปลาย ปีการศึกษา 2538 จำนวน 65 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลตำรวจชั้นปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาวิชาการ พยาบาลสูติศาสตร์ จำนวน 60 คน (ไม่รวมเพศชาย จำนวน 5 คน) แบ่งกลุ่มโดย การ จับคู่ตามคะแนน GPA และประสบการณ์การขึ้นปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ดัง รายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำแนกกลุ่มตัวอย่างและประสบการณ์การปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยตาม GPA

GPA	กลุ่มควบคุม				กลุ่มทดลอง			
	ประสบการณ์				ประสบการณ์			
	ANC	LR	PP ₅	PP ₆	ANC	LR	PP ₅	PP ₆
คะแนนเฉลี่ย	3.76	3.79	3.44	3.35	3.26	3.44	3.85	3.59
สะสม	2.79	3.18	3.35	3.09	2.88	3.32	3.29	3.21
	2.82	2.88	3.21	2.91	2.79	3.09	3.12	2.85
	2.74	2.82	3.03	2.75	2.71	2.82	3.09	2.81
	2.59	2.71	2.71	2.74	2.65	2.50	2.38	2.54
	2.44	2.69	2.65	2.62	2.53	2.59	2.56	2.68
	2.15	2.44	2.41	2.59	2.32	2.50	2.38	2.54
			2.29	2.24		2.26		2.35

ค่า GPA เฉลี่ยในกลุ่มควบคุม 1 = 2.84 ค่า GPA เฉลี่ยในกลุ่มทดลอง 2 = 2.82

กลุ่มทดลอง 30 คน จะได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษา กลุ่มควบคุม 30 คน จะได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชุดคือ

ชุดที่ 1 แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์

ชุดที่ 2 แผนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา

แบบประเมินผลหลังการสอนโดยใช้กรณีศึกษา

ชุดที่ 1 แบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติ การพยาบาลสูติศาสตร์

เป็นแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม มีขั้นตอน
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ
หลักจริยธรรม (Principle of Ethic)
จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของ ICN (1994)
เอกสารของสภาการพยาบาล สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
ลักษณะปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติ
งานของพยาบาลวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงาน
วิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้เนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล 7 หัวข้อ
คือ ท่าทีและพฤติกรรมที่แสดงต่อผู้รับบริการ การบอกความจริงแก่ผู้รับบริการ การ
รักษาความลับของผู้รับบริการ การคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้รับ
บริการ การเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับบริการ ความเสมอภาคในการให้บริการ
และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความตาย

2. สํารวจปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลสูติศาสตร์ ที่เกิดขึ้นจริง
ในแผนกสูติกรรมโรงพยาบาลตำรวจ โดยสัมภาษณ์บุคลากรที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย
ไม่น้อยกว่า 3 ปี เป็นพยาบาลหน่วยฝากครรภ์ 2 ท่าน พยาบาลห้องคลอด 2 ท่าน
พยาบาลตึกหลังคลอด 2 ท่าน นอกจากนั้นยังสัมภาษณ์อาจารย์พยาบาลที่ดูแล
นักศึกษาที่ขึ้นปฏิบัติงานในแผนกสูติกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัญหาและชี้ชัดใน
ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นที่เป็นปัญหาจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล
สูติศาสตร์โดยสัมภาษณ์อาจารย์ที่ดูแลนักศึกษาในหน่วยฝากครรภ์ 1 ท่าน อาจารย์
พยาบาลที่ดูแลนักศึกษาในห้องคลอด 1 ท่าน และอาจารย์ที่ดูแลในหน่วยหลังคลอด 1
ท่าน รวมทั้งสิ้น 9 ท่าน การสัมภาษณ์ จะใช้คำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านคิดว่าปัญหาจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลคือ
อะไร

2. มีปัญหาจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลเกิดขึ้นใน
หน่วยงานของท่านหรือไม่ ปัญหานั้นคืออะไรบ้าง

3. มีปัญหาพฤติกรรมจริยธรรมใน 7 หัวข้อ (จากการค้น
คว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) เกิดขึ้นในหน่วยงานของท่านหรือไม่ อย่างไร
และเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์บาลสฤติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมดในพฤติกรรมจริยธรรม 7 หัวข้อ ความมากน้อยในแต่ละหัวข้อขึ้นกับลักษณะของผู้บริการ แต่ปัญหาที่พบมากในทุกๆ หน่วยบนหอผู้ป่วยคือ คำพูด ท่าที และพฤติกรรมที่แสดงต่อผู้รับบริการ การไม่คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับบริการ การละเลยในการคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้รับบริการ

3. จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางการแพทย์ และผลจากการสัมภาษณ์บุคลากรในแผนกสฤติศาสตร์ นำมาสร้างแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสฤติศาสตร์ ได้สถานการณ์จริยธรรมทางการแพทย์บาลสฤติศาสตร์ 25 สถานการณ์ (รายละเอียดในภาคผนวก)

สถานการณ์ทั้งหมดที่สร้างขึ้นจะครอบคลุมเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล 7 หัวข้อ ดังตารางที่ 2

4. สร้างข้อคำถามเพื่อประเมินความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสฤติศาสตร์ในแต่ละสถานการณ์ที่สร้างขึ้น ได้ข้อคำถามจำนวน 32 ข้อ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำแนกข้อคำถาม สถานการณ์ สถานที่ ตามเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม

เรื่อง	สถานการณ์ที่	สถานที่	คำถามด้านบวก	คำถามด้านลบ
1. ท่าทีและพฤติกรรมที่แสดงต่อผู้รับบริการ	1,6,7,9,11, 12	ห้องคลอด หน่วยฝาก ครรภ์	1, 14, 17	11, 12, 16
2. การบอกความจริงแก่ผู้รับบริการ	13,16	ห้องคลอด หน่วยฝาก ครรภ์	-	18, 19, 22
3. การรักษาความลับของผู้บริการ	1, 12, 20, 23	ห้องคลอด หน่วยฝาก ครรภ์ หลังคลอด	17, 26	3, 30

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เรื่อง	สถานการณ์ที่	สถานที่	คำถามด้านบวก	คำถามด้านลบ
4. การคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้รับบริการ	2,4,7,8,14, 15,17,18,2 0,21,22	ห้องคลอด หน่วยฝาก ครรภ์ หลังคลอด	4,8,9,20,21, 23,24,26,27, 28,29	5,12,13
5. การเคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับบริการ	1,5,9,10,1 5,22,24	ห้องคลอด หน่วยฝาก ครรภ์	10,14,15,21, 28,29,31	2
6. ความเสมอภาคในการให้บริการ	6,13,32	ห้องคลอด หลังคลอด	11,32	9
7. บทบาทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความตาย	3,5,13,18, 20	ห้องคลอด หน่วยฝาก ครรภ์	10,24,26	6,7,19

มาตรวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล
เช่น เป็นไปได้มากหรือไม่ เพียงใดที่ท่านจะ .....พฤติกรรม .....

เป็นไปได้	3	2	1	0	-1	-2	-3	เป็นไปได้
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้งสองอย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก	

เกณฑ์การให้คะแนน

ในแต่ละข้อกระทงของทุกมาตร แบ่งออกเป็น 7 ช่วง ๆ ละ 1 คะแนน และการให้คะแนนในแต่ละมาตร มีตั้งแต่ -3 ถึง +3 โดยมีการให้คะแนนดังนี้

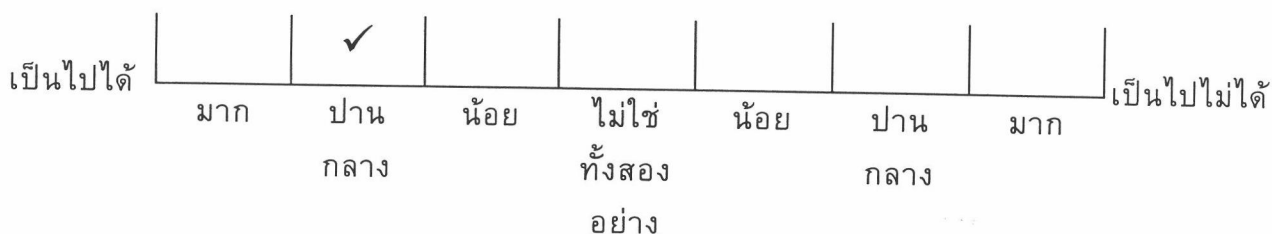
- 3	หมายถึง	นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ ระบุมีความเป็นไปได้มาก
- 2	หมายถึง	นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ ระบุมีความเป็นไปได้ปานกลาง
- 1	หมายถึง	นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ ระบุมีความเป็นไปได้น้อย
0	หมายถึง	นักศึกษาพยาบาลไม่แน่ใจว่าความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ระบุมีความเป็นไปได้หรือไม่
1	หมายถึง	นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ระบุมีความเป็นไปได้น้อย
2	หมายถึง	นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ ระบุมีความเป็นไปได้ปานกลาง
3	หมายถึง	นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ระบุมีความเป็นไปได้มาก

ตัวอย่าง

นางอนงค์ ครรภ์ที่ 2 ในเช้าวันหนึ่ง เวลา 9.00 น. นางอนงค์สังเกตเห็นว่ามีน้ำเปื้อนผ้าถุงบริเวณกัน นางอนงค์ไม่แน่ใจว่าจะใช้น้ำเดินหรือไม่ จึงไม่รีบไปโรงพยาบาล เพราะมีประสบการณ์ในครรภ์แรกว่าไปโรงพยาบาล 2 ครั้งแล้วแพทย์ไม่รับไว้ เนื่องจากปากมดลูกไม่เปิด ครรภ์นี้จึงรอให้แน่ใจว่าใช้น้ำเดินจริงๆ จึงจะไป โรงพยาบาล น้ำยังคงไหลซึมออกมาเรื่อยๆ และในเวลาเที่ยงวัน ขณะที่กำลังรับประทานอาหาร ก็มีน้ำไหลออกมาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเธอจึงรีบมาโรงพยาบาล แต่เนื่องจากฝนตกการจราจรติดขัดจึงมาถึงโรงพยาบาลเวลา 15.00 น. พยาบาลชื่อวิริยาใส่ถุงมือเตรียมตรวจภายในด้วยความรีบร้อน ถุงมือจึงไปชนกับผ้าม่านแต่วิริยาก็ไม่ได้เปลี่ยนถุงมือใหม่ เพื่อนพยาบาลที่อยู่ใกล้ๆ เห็นจึงทักว่า “ไม่เปลี่ยนถุงมือหรือ” วิริยาตอบว่า “ไม่เป็นไรหรอก ในน้ำยาหล่อลื่น มียาฆ่าเชื้อโรคผสมอยู่แล้ว”

คำถาม

ถ้าท่านเป็นเพื่อนของวิริยา เป็นไปได้หรือไม่เพียงใด ที่ท่านจะนำถุงมือคู่มือมาให้วิริยาเปลี่ยน

ถ้านักศึกษาดตอบเป็นไปในระดับปานกลาง จะได้ 2 คะแนน แสดงว่า นักศึกษาประเมินได้ว่าความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ระบุไว้เป็นความตั้งใจกระทำพฤติกรรมด้านดี (จริยธรรม) ในระดับปานกลาง

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการของแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์จะมีทั้งหมด 32 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนตั้งแต่ -3 ถึง +3 ดังนั้นถ้ารวมคะแนนทั้งหมดจาก 32 ข้อ จะมีคะแนนตั้งแต่ -96 ถึง +96 แบ่งระดับของคะแนนโดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

-96 ถึง -65	คะแนน	มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ไม่ใช่จริยธรรมในระดับมาก
-64 ถึง -33	คะแนน	มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ไม่ใช่จริยธรรมในระดับปานกลาง
-32 ถึง -1	คะแนน	มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมที่ไม่ใช่จริยธรรมในระดับน้อย
0 ถึง 64	คะแนน	มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมระดับน้อย
33 ถึง 64	คะแนน	มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมระดับปานกลาง
65 ถึง 96	คะแนน	มีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมระดับมาก

5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรม

5.1 ตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างและเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านจริยธรรม จำนวน 11 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนของสถานการณ์ การใช้ภาษา ความถูกต้อง และเหมาะสม ความครอบคลุมของสถานการณ์ การตั้งคำถามที่ครอบคลุมพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล 7 หัวข้อ จากนั้นนำมาปรับแก้ในด้านภาษาและสำนวนในสถานการณ์ ปรับแก้ในประเด็นคำถามเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นในคำถามข้อ 10, 18, 19, 20, 25, 28, 32

5.2 หาความเที่ยงของแบบวัดโดยนำแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha or Cronbach coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับ .72 จากนั้นนำแบบวัดความตั้งใจ กระทำพฤติกรรมจริยธรรมไปปรับแก้ในข้อ 1, 6, 25, 32 เนื่องจากคำตอบมีการกระจาย ไปในทางด้านบวกและลบมาก จึงปรับคำถามให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

ชุดที่ 2 แผนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา ประกอบด้วย กรณีศึกษา 4 กรณี แผนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา 1 แผน ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกรณีศึกษา ตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางการพยาบาล ปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ พฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล

2. จากการศึกษาดำราและเอกสารในข้อ 1 และจากการสัมภาษณ์ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทางสูติศาสตร์นำมาสร้างกรณีศึกษาที่เป็นปัญหาทางการพยาบาลสูติศาสตร์ จำนวน 4 กรณี กรณีทั้ง 4 จะมีเนื้อหาครอบคลุมพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 7 หัวข้อ ดังตาราง

ตารางที่ 3 จำแนกกรณีศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาพฤติกรรมจรรยาบรรณ

กรณีศึกษา				พฤติกรรมจรรยาบรรณในการปฏิบัติการพยาบาล 7 หัวข้อ
1	2	3	4	
✓		✓	✓	1. ท่าทีและพฤติกรรมที่แสดงต่อผู้รับบริการ
	✓			2. การบอกความจริงแก่ผู้รับบริการ
		✓		3. การรักษาความลับของผู้รับบริการ
✓	✓	✓	✓	4. การคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้รับบริการ
✓	✓	✓	✓	5. การเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับบริการ
✓				6. ความเสมอภาคในการให้บริการ
✓			✓	7. บทบาทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความตาย

เนื้อหากรณีศึกษาโดยสังเขป คือ

กรณีที่ 1 เรื่อง HIV positive (กรณีในรูปแบบวีดิทัศน์)

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องคลอด เกี่ยวข้องกับท่าทีและพฤติกรรมที่แสดงต่อผู้รับบริการ การคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้รับบริการ การเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับบริการ ความเสมอภาคในการให้บริการ และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความตาย

กรณีที่ 2 เรื่องการบอกความจริง (กรณีในรูปแบบการเขียน)

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวพันกันมาตั้งแต่ระยะคลอดจนถึงหลังคลอด เรื่องราวต่างๆเกี่ยวข้องกับการบอกความจริงแก่ผู้รับบริการ การคำนึงถึงความปลอดภัย และประโยชน์ของผู้รับบริการและการเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับบริการ

กรณีที่ 3 เรื่องความลับที่ควรเปิดเผย (กรณีในรูปแบบวีดิทัศน์)

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยฝากครรภ์ เกี่ยวข้องกับท่าทีและพฤติกรรมที่แสดงต่อผู้รับบริการ การรักษาความลับของผู้รับบริการ การคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้รับบริการและการเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับบริการ

กรณี 4 เรื่องแท้ง (กรณีในรูปแบบการเขียน)

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการทำแท้ง การขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเรื่องการทำแท้งและสุขภาพของทารก เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับท่าทีและพฤติกรรมที่แสดงต่อผู้รับบริการ การคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้รับบริการ การเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับบริการ และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความตาย

3. เขียนแผนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนจริยธรรม การสอนทางการแพทย์ศาสตรปรัชญาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ ของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของการสอนโดยใช้กรณีศึกษา

ดังนี้

3.2.1 ระบุปัญหาในกรณีศึกษาได้ถูกต้องครอบคลุม

3.2.2 ตระหนักรู้ในปัญหาและเห็นความสำคัญในบทบาทที่

เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา

3.2.3 เข้าใจค่านิยมส่วนบุคคล ค่านิยมในวิชาชีพ

การพยาบาล ความขัดแย้งที่เข้ามาเกี่ยวพันในปัญหาจริยธรรมที่เกิดขึ้น

3.2.4 ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมในการแก้ปัญหาในแต่ละ

กรณี

3.2.5 นำจรรยาบรรณวิชาชีพมาผสมผสานหลักการพยาบาล

ในการดูแลผู้ป่วยเฉพาะรายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3.3 กำหนดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมในแผนการสอนในแต่ละกรณี ดังนี้ (ดูในภาคผนวก ง)

3.3.1 เขียนประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้งเกี่ยวข้องกับการกระทำของบุคคลในกรณีนั้นๆ อันมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการแพทย์

3.3.2 ประเด็นการอภิปราย โดยประเด็นคำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์มุ่งให้สอดคล้องกับคำถามในการตัดสินใจของ ICN (1994) และระดับพื้นฐานของผู้เรียน

การสอนในแต่ละกรณี

3.3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบการเรียน

3.3.4 กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะในแต่ละกรณี

3.3.5 กิจกรรมการสอน

3.3.6 การประเมินผลในกรณีศึกษาแต่ละกรณี

3.4 แบบประเมินผลหลังการสอนโดยใช้กรณีศึกษา เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ คือ

3.4.1 ท่านคิดว่าวิธีสอนเป็นอย่างไร

3.4.2 ฟังพอใจหรือไม่

3.4.3 จะต้องปรับปรุงอย่างไร

3.4.4 ท่านได้รับประโยชน์จากการสอนหรือไม่

3.4.5 ท่านสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้

อย่างน้อยเพียงใด

ข้อมูลที่ได้นำไปเป็นข้อสรุปผลที่ผู้เรียนได้รับจากการสอนโดยใช้กรณีศึกษา

4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนจริยธรรมและการสร้างกรณีศึกษา ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา สำนวน ความสมจริง ครอบคลุมสาระที่มุ่งเสริมสร้างพฤติกรรมจริยธรรมทั้ง 7 ตรวจสอบแผนการสอน โดยใช้กรณีศึกษา ในความเหมาะสมยากง่ายของประเด็นคำถาม ประเด็นการอภิปราย กิจกรรมการดำเนินการสอน หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะมาแก้ไข ในส่วนของกรณีศึกษาแก้ไขด้านสำนวนและความสมจริง การตั้งชื่อเรื่องแผนการสอนแก้ไขคำถามเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและการจัดกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนในการสังเกตและการประเมินผลยิ่งขึ้น

5. ติดต่อประสานงานเพื่อดำเนินการถ่ายทำวีดีทัศน์ จำนวน 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 กับกรณีที่ 3 (สคริปต์วีดีทัศน์ดูภาคผนวก ค) ติดต่อผู้แสดงบทบาทในกรณีศึกษาสถานที่ในการถ่ายทำวีดีทัศน์คือ ห้องคลอดและหน่วยฝากครรภ์ โรงพยาบาลตำรวจ

6. นำกรณีศึกษาและแผนการสอนที่แก้ไขแล้วไปใช้กับ นักศึกษาพยาบาลตำรวจชั้นปีที่ 3 ในกลุ่มทดลอง

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 จัดทำแผนการดำเนินการทดลอง

1.2 ประสานงานกับวิทยาลัยพยาบาลตำรวจเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

1.3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกจาก GPA และประสบการณ์ การขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม แล้วสุ่มเลือกเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน

1.4 สร้างแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรม และตรวจสอบคุณภาพ และแก้ไขให้สมบูรณ์ตามขั้นตอนที่ได้กล่าวมาแล้ว

1.5 สร้างกรณีศึกษาและแผนการสอน ตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขให้พร้อมที่จะดำเนินการสอน

1.6 การเตรียมผู้ช่วยวิจัย จำนวน 1 คน โดยคุณสมบัติของผู้ช่วยวิจัยจะต้องผ่านประสบการณ์ด้านการสอนในวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติมีประสบการณ์การปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยไม่น้อยกว่า 3 ปี ผู้ช่วยวิจัยจะต้องดำเนินการสอนในกลุ่มทดลอง ซึ่งจะต้องใช้วิธีการสอนแบบปกติที่เคยปฏิบัติ ต้องทราบเนื้อหาและรายละเอียดที่จะสอนวิธีดำเนินการสอน

1.7 เตรียมสถานที่ที่จะต้องใช้ในการสอน คือ สอนที่ห้องเรียน วิทยาลัย

พยาบาลตำรวจ ทั้ง 2 กลุ่มในวันเวลาเดียวกัน คือ เวลา 9.00-10.00 น. ทุกวัน พุธสัปดาห์ และวันศุกร์ ตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2539 รวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 8 ชั่วโมง

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 นำแบบวัดความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติ การพยาบาลสูติศาสตร์มาใช้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Pretest) ก่อนการ ดำเนินการสอน 1 วัน

2.2 ดำเนินการสอนตามแผนที่ได้จัดเตรียมไว้ดังนี้

2.2.1 กลุ่มทดลอง จะได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษาใน รูปแบบการเขียน 2 กรณี และแบบวีดิทัศน์ 2 กรณี โดยมีผู้วิจัยรับผิดชอบในการสอน

2.2.2 กลุ่มควบคุม จะได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ โดยใช้วีดิทัศน์ที่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับ วิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ จำนวน 4 กรณี

และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลสูติศาสตร์ในรูปแบบการบรรยาย 4 เรื่อง โดยมี อาจารย์ผู้ช่วยวิจัย 1 ท่าน รับผิดชอบในการสอน

ทั้งสอนกลุ่มจะดำเนินการทดลองในวันเวลาเดียวกันคือ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 9.00-10.00 น. ณ ห้องเรียนที่จัดไว้ที่วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ระยะเวลาในการสอน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

2.3 ภายหลังจากทดลอง 1 วัน นำแบบวัดความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ ชุดเดิมมาใช้กับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (Posttest)

รายละเอียดและวิธีการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 9.00-10.00 น.

<u>กลุ่มทดลอง</u>	<u>กลุ่มควบคุม</u>
1. นำเสนอกรณีศึกษา วันละ 1 กรณี แล้ว แจกเอกสารประกอบการสอน	1. นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลสูติศาสตร์ในรูปแบบวีดิทัศน์วันละ 1 เรื่อง
2. ผู้สอนถามคำถามนำ 1 คำถาม ต่อกลุ่มใหญ่เพื่อเปิดการอภิปราย	2. ผู้สอนถามคำถามต่อกลุ่มใหญ่เพื่อซักถามความเข้าใจในเนื้อหาที่นำเสนอในวีดิทัศน์
3. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน และให้กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มเลือกประธานเลขานุการ และผู้นำเสนอความคิดเห็น	3. ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้รับจากการดูวีดิทัศน์
4. ผู้สอนแจกประเด็นคำถามนำในการวิเคราะห์	4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามปัญหาที่ยังไม่เข้าใจแจ่มชัด
5. ประธานกลุ่มย่อยจะดำเนินการบริหารกลุ่มย่อย กระตุ้นให้ผู้เรียนในกลุ่มทุกคนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยมีเลขา กลุ่มเป็นผู้จัดบันทึก และสรุปแนวทางการวิเคราะห์	5. ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมและให้ข้อมูล ยกตัวอย่างเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น
6. ผู้แทนกลุ่มย่อย นำเสนอความคิดเห็นที่วิเคราะห์และสรุปได้ต่อกลุ่มใหญ่	
7. ผู้สอนจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้สมาชิกแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นร่วมกัน สังเกตและใส่ใจในพฤติกรรมผู้เรียนที่	

เกิดขึ้นในกลุ่มกำกับเวลาการ วิเคราะห์ ให้เหมาะสม สนับสนุนให้มีการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ของการสอน เมื่อผู้เรียนนำเสนอความคิดแล้ว ผู้สอนสรุปเพื่อให้เกิดความชัดเจน เพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ครอบคลุมในเนื้อหา เพื่อการเรียนรู้ การตัดสินใจในประเด็นปัญหาจริยธรรม

ทุกวันศุกร์ เวลา 9.00-10.00 น.

กลุ่มทดลอง

จัดกลุ่มเป็นรูปตัวยู

1. บททวนกรณีศึกษาที่ได้นำเสนอในวันพฤหัสบดี โดยการถามคำถามกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่โดยสุ่มเป็นรายบุคคล
2. ผู้สอนสรุปเพื่อประมวลความรู้และความเข้าใจตรงกัน
3. ในบางกรณีที่มีประเด็นคำถามวิเคราะห์และอภิปรายยังไม่เสร็จสิ้นนำประเด็นนั้นๆมาอภิปรายต่อ
4. มีการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มใหญ่ถึงความเห็นที่แตกต่างออกไป
5. ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
6. ผู้สอนบรรยายแนวคิดและทฤษฎีที่เป็นข้อความรู้เพิ่มเติมในเนื้อหาจริยธรรมที่เกี่ยวข้องเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องในวันพฤหัสบดี

กลุ่มควบคุม

1. ผู้สอนนำเสนอบทความทางการแพทย์พยาบาลที่เกี่ยวกับการพยาบาล สุนัขศาสตร์เป็นบทความทั้งในประเทศและต่างประเทศในรูปแบบการบรรยาย โดยมีภาพประกอบการบรรยาย
2. ผู้สอนมีการซักถามผู้เรียนในกลุ่มใหญ่โดยสุ่มเป็นรายบุคคลให้แสดงความคิดเห็นเป็นระยะๆ
3. มีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี ต่อเรื่องที่ผู้สอนนำเสนอ
4. ผู้สอนสรุปเนื้อหาที่บรรยายทั้งหมด

บทบาทผู้วิจัยที่มีต่อกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง

1. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยการแนะนำตัวผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยกับผู้เรียน อธิบายให้ผู้เรียนทราบว่า จะมีการสอนที่เป็นเนื้อหาความรู้ทางการแพทย์ สุนัขศาสตร์ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จะเรียนกับผู้วิจัย กลุ่มที่ 2 จะเรียนกับผู้ช่วยวิจัย โดยมอบรายชื่อผู้เรียนที่แบ่งกลุ่มไว้ให้กับหัวหน้าชั้นพร้อมทั้งชี้แจงว่าจะมีการทดสอบก่อนสอนทั้งสองกลุ่ม
2. ผู้สอนมีส่วนร่วมในการสอนโดยใช้กรณีศึกษาในกลุ่มทดลองอย่างเต็มที่ ส่วนผู้เรียนก็ให้ความร่วมมือในการสอนเป็นอย่างดี
3. การสอนดำเนินการไปจนครบเวลาที่ได้กำหนดไว้ ภายหลังจากสอน 1 วัน ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังสอนโดยใช้แบบวัดชุดเดิมกับผู้เรียนทั้งสองกลุ่ม

กลุ่มควบคุม

1. แนะนำตัวพร้อมกันกับกลุ่มทดลอง และให้ทำแบบทดสอบพร้อมกันกับกลุ่มทดลอง
2. ผู้วิจัยให้สิทธิ์ขาดกับผู้ช่วยวิจัยในการดำเนินการสอนในกลุ่มควบคุมอย่างเต็มที่ โดยผู้วิจัยจะไม่ขึ้นนำการสอนในกลุ่มควบคุม แต่จะประสานงานเพื่อความคล่องตัวในการสอนเป็นครั้งคราว
3. ดำเนินการไปพร้อมกับกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการสอนโดยในกลุ่มทดลองโดยใช้การทดสอบที (Dependent t-test)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดย

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ก่อนการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบที (Independent t-test)

2.2 ภายหลังจากพบว่าก่อนสอนมีความแตกต่างกัน จึงเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลสุติศาสตร์ก่อนและหลังการสอนทั้งสองกลุ่ม (Gain score) โดยใช้การทดสอบที (Independent t-test)